

ĐÌNH DUY PHƯƠNG

Chữ Nghĩa, Thân Phận và Niềm Tin Trên Quê Người

Viết về một nhà thơ, đôi khi không chỉ kể lại hành trình chữ nghĩa của một cá nhân, mà còn là cách nhìn vào một đoạn lịch sử, một lớp người, và một tâm thế sống.

Với nhà thơ Đình Duy Phương, hành trình ấy không tách rời thân phận lưu vong của thế hệ Việt Nam sau biến cố, cũng không đứng ngoài những rung động lớn của thời đại đầy biến động hôm nay.

Nhà thơ Đình Duy Phương, tên khai sinh Phạm Quốc Vân Loan, sinh năm 1946 tại số 205, rue Frère Louis, Sài Gòn. Bà sinh ra trong một gia đình mà văn chương gần như là huyết mạch. Thân phụ là ông Phạm Văn Đình, tức soạn giả Vạn Lý, một tên tuổi quen thuộc trong sinh hoạt sân khấu và văn nghệ miền Nam. Thân mẫu là bà Nguyễn Thị Lan Phương, tức nữ sĩ, tiểu thuyết gia Lan Phương, người đã để lại dấu ấn riêng trong văn học nữ giới Việt Nam.

Có thể nói, Đình Duy Phương lớn lên giữa chữ nghĩa, không phải như một nghề nghiệp, mà như một hơi thở tự nhiên. Con đường học vấn của bà đi qua nhiều ngôi trường danh tiếng tại Sài Gòn: Lê Văn Minh (Nhà Thờ Huyện Sĩ), Vương Gia Cần, Lê Quý Đôn... đã nuôi dưỡng nhiều thế hệ trí thức miền Nam.

Năm 1994, Đình Duy Phương cùng chồng và năm người con định cư tại Hoa Kỳ theo diện HO. Như bao người Việt rời quê trong hoàn cảnh lịch sử đặc biệt, bà bước vào một đời sống mới với đầy đủ những thách thức của ngôn ngữ, văn hóa, kinh tế và tâm lý.

Bà tiếp tục học tại Lincoln School và Rancho Santiago College (Hoa Kỳ). Nhưng song song với đời sống mưu sinh, thơ ca không hề rời bỏ bà. Trái lại, chính đời sống xa xứ đã làm cho thơ Đình Duy Phương mang thêm chiều sâu của suy tưởng, nỗi nhớ, và cả những trăn trở thời cuộc.

Từ năm 1995 đến 2020, suốt 25 năm liên tục, nhà thơ Đình Duy Phương bèn bí cộng tác với Tạp chí Tiếng Việt và Thế Giới Phụ Nữ tại Nam California. Một hành trình dài hiếm thấy trong sinh hoạt báo chí văn học hải ngoại, đòi hỏi không chỉ năng lực sáng tác mà còn sự kiên trì, thủy chung với chữ nghĩa giữa nhiều biến động của thời cuộc và đời sống lưu vong.

Đình Duy Phương không viết để tạo tiếng vang hay gây ồn ào. Văn chương của bà hình thành từ những bước đi lặng lẽ nhưng bền bỉ, được tích lũy qua thời gian hơn là phô diễn hào quang. Trên hành trình sáng tác ấy, bà đã cho đời bốn tác phẩm: Tập thơ **Đình Duy Phương (2004)**, Tập thơ **Hy Vọng (2017)**, truyện dài **Giữ Được Thời Gian (2017)**, và **Ca Ngợi Tình Yêu (2021)** tập truyện ngắn và thơ xuất bản dưới dạng ebook và sách in, **Trời Xanh Mây Trắng Hoàng Hôn Tím (2026)** tập thơ, nhật ký và hồi ký. Mỗi tác phẩm là một chặng dừng chân, ghi dấu sự trưởng thành trong tư duy và cảm xúc của người viết, đồng thời phản

chiếu những trần trở bèn bi của một tâm hồn sống và sáng tác nơi đất khách.

Song song với sáng tác cá nhân, Đinh Duy Phương còn tích cực góp mặt trong nhiều đặc san văn học của Văn Bút Việt Nam Hải Ngoại vùng Tây Nam, như Nước Việt Thân Yêu, Bốn Mùa Yêu Thương, Trở Về, Ước Vọng Hòa Bình... Những ấn phẩm này không chỉ là nơi hội tụ của chữ nghĩa, mà còn là không gian lưu giữ ký ức, tâm tình và trách nhiệm văn hóa của người cầm bút Việt nơi xứ người.

Đáng chú ý, thơ của bà còn được nhiều nhạc sĩ phổ nhạc, cho thấy chất trữ tình và âm nhạc nội tại vốn đã sẵn trong từng câu chữ. Các ca khúc như Khi Em Còn Có Anh, Mến Tình Quê Hương, Đông Lạnh, Tiên Trở Về Trời... đã đưa thơ Đinh Duy Phương vượt khỏi trang giấy, đi vào đời sống âm thanh, nơi cảm xúc được lan tỏa theo một cách khác: nhẹ nhàng, sâu lắng, và bền lâu.

Trong sinh hoạt Văn Bút Việt Nam Hải Ngoại, Đinh Duy Phương không chỉ là hội viên mà còn là người gánh vác trách nhiệm. Bà là Phó Chủ tịch VBVNHN vùng Tây Nam Phó Chủ tịch VBVNHN vùng Tây Nam 2 nhiệm kỳ (2014–2020), Chủ Tịch VBVNHN vùng Tây Nam 2 nhiệm kỳ (2020–2026). Bà hiện diện trong nhiều tuyển tập, đặc san, và được ghi nhận trong Văn Nhân Lục VBVNHN.

Khi chúng tôi biên soạn tập sách "Viết Trên Quê Người" này, nhà thơ Đinh Duy Phương có gửi cho chúng tôi ba bài thơ về một bài bình luận chính trị, chúng tôi xin giới thiệu cùng quý vị sau đây .

1. Ngưỡng Mộ

Thơ tình không bán nên không rao

Ta dệt thêu nhưng kết chiến bào

*Ta khoác cho chàng ra trận mạc
Tinh thần bất khuất chẳng hư hao.*

*Ta đã mơ và ta đã yêu
Một mình hạnh phúc rồi tiêu điều
Một niềm thương nhớ sâu tâm khảm
Giấc mộng vẫn còn trong tịch liêu*

*Mộng đẹp không thành cho lứa đôi
Chiến công giữ lấy cát cho người
Mong tình nhân thế đừng thay đổi
Ngưỡng mộ bóng người khuất cuối trời.*

Bài thơ là một khúc trữ tình lặng lẽ nhưng mạnh mẽ, nơi tình yêu không hiện lên như sự chiếm hữu hay đòi hỏi, mà được nâng đỡ bằng lòng tôn kính, hy sinh và lý tưởng. Ngay từ nhan đề, “Ngưỡng Mộ” đã gợi mở một trạng thái cảm xúc cao hơn yêu thường tình; đó là sự nhìn lên, trân trọng, và chấp nhận khoảng cách.

Khổ thơ mở đầu đặt nền tảng cho toàn bài bằng một tuyên ngôn kín đáo nhưng dứt khoát: *“Thơ tình không bán nên không rao”...*

Tình yêu trong thơ Đình Duy Phương không phải thứ để phô bày hay trao đổi. “Không bán nên không rao” là cách nói mộc mạc nhưng hàm chứa một thái độ sống: yêu là giữ gìn, không cần chứng thực trước đám đông. Hình ảnh “dệt thêu nhưng kết chiến bào” vừa mềm mại vừa hào hùng, kết hợp nữ tính và khí phách, cho thấy người phụ nữ trong thơ không đứng ngoài cuộc đời, mà âm thầm góp phần vào lý tưởng lớn của người mình yêu.

Hai câu thơ tiếp theo nâng tình yêu lên tầm lý tưởng: *“Ta khoác cho chàng ra trận mạc/ Tinh thần bất khuất chẳng hư hao.”*

Người “ta” không giữ người yêu ở lại, không níu kéo, mà chủ động tiễn đưa. Tình yêu ở đây không làm yếu đi tinh thần chiến đấu, trái lại, nó trở thành nguồn sức mạnh, một “chiến bào” tinh thần giúp người ra đi giữ vững khí phách. Đó là vẻ đẹp rất cổ điển, gợi nhớ đến hình ảnh người phụ nữ hậu phương trong văn học truyền thống, nhưng được diễn đạt bằng giọng thơ hiện đại, không bi lụy.

Sang khổ thơ thứ hai, giọng điệu trở nên trầm lắng, hướng nội: *“Ta đã mơ và ta đã yêu/Một mình hạnh phúc rồi tiêu điều.”* Câu thơ ngắn gọn nhưng gợi nhiều dư âm. “Một mình hạnh phúc” là nghịch lý đầy xót xa, nhưng không trọn vẹn vì thiếu sự đồng hành. Tuy vậy, nhà thơ không oán trách, chỉ ghi nhận một trạng thái cảm xúc đã đi qua.

Nỗi nhớ được cất giữ “sâu tâm khảm”, giấc mộng không tan biến mà lặng lẽ tồn tại trong cô tịch. Sự cô đơn ở đây không ồn ào, mà mang tính chiêm nghiệm, chấp nhận. Đó là nét đặc trưng trong thơ Đinh Duy Phương: nỗi buồn được tiết chế, không tràn lan, nhưng đủ sâu để người đọc cảm nhận.

Khổ thơ cuối là sự đúc kết cảm xúc và tư tưởng của toàn bài: *“Mộng đẹp không thành cho lứa đôi/ Chiến công giữ lấy cất cho người.”* Giấc mộng tình yêu không thành, nhưng không vì thế mà bị phủ nhận. Trái lại, nó được chuyển hóa thành “chiến công” không thuộc về riêng mình mà dành trọn cho người kia. Đây là sự hy sinh mang tính tinh thần, rất hiếm trong thơ tình đương đại.

Bài thơ khép lại bằng hình ảnh “bóng người khuất cuối trời”, xa xôi, không thể nắm giữ, nhưng vẫn là điểm tựa tinh thần. “Ngưỡng mộ” ở đây không còn là cảm xúc nhất thời, mà trở thành một trạng thái tồn tại lâu dài: yêu mà không chiếm hữu, nhớ mà không đòi hỏi, giữ trong lòng mà không làm tổn thương ai.

Ngưỡng Mộ là một bài thơ tình đẹp theo cách lặng thầm và cao khiết. Qua giọng thơ điềm đạm, hình ảnh giản dị nhưng giàu

biểu tượng, Đinh Duy Phương đã khắc họa một kiểu tình yêu hiếm gặp: tình yêu biết lùi lại, biết nâng đỡ, và biết chấp nhận khoảng cách như một phần tất yếu của số phận. Bài thơ không chỉ nói về tình yêu đôi lứa, mà còn gọi lên một thái độ sống. Sống có lý tưởng, có thủy chung, và có lòng tôn kính đối với những gì đã từng làm trái tim mình rung động.

2. *Đình Hỏi Vì Sao*

*Đình hỏi vì sao mưa vẫn rơi
Vì sao mây bãng lãng trên trời
Vì sao biết yêu đều đau khổ
Tình đẹp muôn đời vẫn thế thôi.*

*Mưa tuôn dòng lệ mây Ô Thước
Chúc Nữ Ngưu Lang tâm sự buồn
Sự tích vợ chồng Ngưu thuở ấy
Mãi còn thương tiếc khóc sông Thương.*

*Đình hỏi vì sao ta hững hờ
Vì sao người xa cách làm ngờ
Khi lòng tha thiết câu Kinh nguyện
Dù có xa mờ theo giấc mơ*

*Đình hỏi vì sao ta nhớ lâu
Lòng ta mang nặng khúc ca sầu
Mỗi tình ảo ảnh xa tâm với
Đình hỏi vì sao không có nhau.*

Đây là một bài thơ mang vẻ đẹp trầm lắng, nơi nhà thơ Đinh Duy Phương chọn cách đối thoại không phải để trả lời, mà để khước từ những câu hỏi vốn không có lời giải. Khổ thơ mở đầu

được xây dựng bằng chuỗi câu hỏi tu từ liên tiếp: “*Đừng hỏi vì sao mưa vẫn rơi/ Vì sao mây bồng lảng trên trời/ Vì sao biết yêu đều đau khổ/ Tình đẹp muôn đời vẫn thế thôi.*”

Thiên nhiên và tình yêu được đặt song song như những quy luật bất biến. Mưa rơi, mây trôi, yêu và đau... tất cả đều tồn tại không cần lý do. Câu thơ cuối “*Tình đẹp muôn đời vẫn thế thôi*” vang lên như một lời kết luận hiền hòa, chấp nhận: chính nỗi đau làm nên vẻ đẹp lâu bền của tình yêu. Thơ Đinh Duy Phương không né tránh đau khổ, nhưng cũng không cường điệu nó; bà nhìn thẳng vào quy luật ấy với sự thấu hiểu và cam chịu nhẹ nhàng.

Sang khổ thơ thứ hai, nhà thơ đưa người đọc bước vào không gian huyền thoại. Hình ảnh Ngưu Lang, Chức Nữ, sông Ngân, mây Ô Thước... là những biểu tượng quen thuộc của chia ly và thủy chung trong văn hóa Á Đông. Việc mượn tích xưa không nhằm kể lại câu chuyện cũ, mà để khẳng định tính phổ quát của nỗi buồn tình yêu: từ huyền thoại đến đời thực, từ thiên giới đến nhân gian, chia lìa vẫn là số phận chung. “**Khóc sông Thương**” không chỉ là nước mắt của đôi tình nhân, mà còn là tiếng vọng của muôn đời ly biệt.

Khổ thơ thứ ba chuyển dần từ huyền thoại về thực tại nội tâm. Sự “hững hờ” ở đây không phải là vô tình, mà là hệ quả của tổn thương và bất lực. Khi không thể đi đến cùng, con người buộc phải học cách giữ khoảng cách để tự bảo vệ mình.

Hình ảnh “câu Kinh nguyện” cho thấy tình yêu đã được nâng lên thành niềm tin, gắn với tôn giáo và tâm linh. Dù giấc mơ có “xa mờ”, lời nguyện cầu vẫn tồn tại: âm thầm, bền bỉ, không cần hồi đáp.

Khổ thơ cuối là sự lắng đọng sâu nhất của cảm xúc nỗi nhớ không cần lý do, cũng như âm nhạc buồn không cần lời giải thích.

Câu kết giản dị mà đau đáu. “Mối tình ảo ảnh” không phải là tình yêu giả dối, mà là tình yêu không thể chạm tới hiện thực. Việc lặp lại câu “Đừng hỏi vì sao” ở cuối bài tạo thành một vòng tròn khép kín, như lời nhắc nhở sau cùng: có những chia lìa không cần nguyên nhân, chỉ cần được thừa nhận.

Đừng Hỏi Vì Sao là một bài thơ giàu chất triết lý nhưng không khô khan, bởi nó được viết bằng trải nghiệm cảm xúc chân thành. Đình Duy Phương không tìm cách biện minh cho tình yêu dang dở, cũng không oán trách số phận. Bà chọn thái độ chấp nhận. Chấp nhận mưa rơi, chấp nhận yêu là đau, và chấp nhận rằng có những mối tình chỉ tồn tại để được nhớ. Chính sự điềm tĩnh ấy làm nên vẻ đẹp sâu lắng và nhân bản cho bài thơ, khiến người đọc dễ dàng tìm thấy bóng dáng chính mình trong những câu hỏi không cần lời đáp.

3. Tiên Trở Về Trời

*Mưa vẫn rơi và mưa cứ rơi
Nước tuôn tuôn mãi nước từ trời
Những dòng nước chảy hoài chan chứa
Giọt nước Hồng Ân thấm thấu đời.*

*Màu lá thắm mượt mà óng ánh
Khi còn anh mắt em long lanh
Mái hiên nhà ấm lạnh mong manh
Mơ ước thường mơ hồ ảo ảnh.*

*Tơ lòng em dệt khúc yêu thương
Nghe tiếng mưa rơi nhịp lạ thường
Nhạc tấu ngậm ngùi, sao thánh thót
Hôm nay tiên nữ về thiên đường.*

*Tiên đã quay đi còn ngó lại
Buồn thương trần thế nỗi bi ai
Mượn mây nhẩn gió mưa rơi lệ
Lướt cánh bay cao khuất ngọc đài.*

Tiên Trở Về Trời là một bài thơ thấm đẫm chất trữ tình và tâm linh, nơi nhà thơ kết hợp hài hòa giữa hình ảnh thiên nhiên, cảm xúc nhân gian và biểu tượng siêu thoát. Bài thơ không chỉ kể một cuộc chia ly, mà còn mở ra một suy tưởng sâu xa về tình yêu, sự mất mát và hành trình trở về cõi cao rộng sau khi đã đi qua kiếp người đầy mong manh.

Mưa ở đây không đơn thuần là hiện tượng tự nhiên, mà là biểu tượng của ân sủng, của dòng chảy vô tận từ cõi trên xuống cõi đời. Nhịp thơ đều đặn, lặp từ “mưa” và “nước” tạo cảm giác liên hồi, như một sự tiếp nối không dứt giữa trời và người.

“**Hồng Ân**” là một khái niệm mang sắc thái tôn giáo, gọi về ân phúc thiêng liêng. Tình yêu, trong cách nhìn của nhà thơ, không chỉ là cảm xúc cá nhân mà còn là món quà từ trời cao, thấm thấu âm thầm vào đời sống con người, vừa nuôi dưỡng vừa thử thách.

Thiên nhiên phản chiếu tâm trạng con người. Màu lá thắm là màu của hạnh phúc, của sự sống tròn đầy khi tình yêu còn hiện diện. Ánh mắt “long lanh” không chỉ là ánh nhìn yêu thương, mà còn là dấu hiệu của niềm tin và hy vọng.

Hạnh phúc gia đình hiện lên qua hình ảnh “mái hiên nhà”; một biểu tượng rất Việt Nam, rất đời thường. Nhưng sự ấm áp ấy lại “mong manh”, dễ tan vỡ. Những “mơ ước” dù đẹp đến đâu cũng chỉ là “ảo ảnh”, báo trước một cuộc chia ly không thể tránh.

“**Tơ lòng**” là sợi dây vô hình của cảm xúc, được “dệt” thành âm nhạc. Tiếng mưa giờ đây không còn là nước mắt đơn thuần, mà trở thành nhịp điệu, thành bản hòa tấu của ký ức.

Hình ảnh “tiên nữ” đánh dấu bước chuyển quan trọng: người ở lại không còn giữ người mình yêu trong vai trò phạm tặc, mà nâng lên thành biểu tượng tinh khiết, cao vòi. Sự ra đi không còn chỉ là mất mát, mà là một cuộc hồi hương về cõi sáng.

Cái ngoạn nhìn ấy là khoảnh khắc rất người: dù đã siêu thoát, vẫn còn vương vấn trần gian, còn thương những điều chưa trọn.

Mưa trở lại, khép kín vòng cảm xúc của bài thơ. Đó là nước mắt của chia ly, nhưng cũng là sự thanh tẩy. “Ngọc đài” tượng trưng cho cõi vĩnh hằng, nơi linh hồn rời khỏi những ràng buộc đau buồn của nhân thế.

Tiên Trở Về Trời là một bài thơ đẹp và buồn theo cách rất thanh khiết. Nhà thơ không níu kéo, không than trách, mà chọn cách tiễn đưa bằng sự trân trọng và yêu thương. Tình yêu trong bài thơ không bị hủy diệt bởi chia lìa; ngược lại, nó được nâng lên thành ân phúc, thành ký ức thiêng liêng. Chính sự kết hợp giữa trần gian và thiên giới, giữa nước mắt và ánh sáng, đã làm nên chiều sâu triết lý và giá trị lâu bền cho thi phẩm này.

Qua ba bài thơ trên, ta thấy thơ Đình Duy Phương mang vẻ đẹp dịu dàng của người phụ nữ, nhưng không bi lụy. Đó là một giọng thơ truyền thống, có vần, có nhịp, nhưng không cũ kỹ; một thứ thơ vẫn tin vào tình yêu, lý tưởng, và lòng trung thành với những giá trị căn bản.

Ở đó, tình yêu không chỉ là cảm xúc cá nhân, mà còn gắn với hy sinh, chiến tranh, thân phận, và niềm ngưỡng mộ dành cho con người đứng thẳng trong nghịch cảnh.

Ngoài thơ ra, nhà thơ Đình Duy Phương còn viết văn, qua những tác phẩm mà bà đã xuất bản. Ở đây, bà gửi cho chúng tôi một bài bình luận chính trị mới nhất của bà, **Viết Trên Xứ Người**.

Viết Trên Xứ Người không phải là một bài bình luận chính trị thuần túy, mà là tiếng nói của lương tri cá nhân trước những biến động toàn cầu. Đình Duy Phương viết với tâm thế của một người

đã trải qua lịch sử, thấm thía chiến tranh, nên không nhìn sự kiện bằng con mắt lạnh lùng, mà bằng nỗi đau của con người.

Bà không chỉ thương xót cho một dân tộc cụ thể, mà cho tất cả những ai phải trả giá bằng sinh mạng vì tham vọng, bạo lực và khủng bố.

Bài viết thể hiện lập trường dứt khoát: một quốc gia có quyền tự vệ khi bị xâm lăng. Tác giả không né tránh việc phê phán sự nhu nhược của các nhà lãnh đạo quốc tế, đồng thời nhấn mạnh bài học lịch sử: một đất nước muốn tồn tại phải biết củng cố quốc phòng, kinh tế và văn hóa.

Đây là suy nghĩ mang tính kinh nghiệm, không cực đoan, không kích động hận thù, mà xuất phát từ nỗi lo cho vận mệnh chung của nhân loại.

Khi nhắc đến AI, robot, vũ khí tối tân, bài viết chuyển sang một tầng suy tư khác: chiến tranh trong tương lai sẽ không chỉ tàn khốc hơn, mà còn phi nhân tính hơn. Sự phát triển công nghệ vừa mang lại tiện nghi, vừa đặt con người trước nguy cơ bị chính sản phẩm trí tuệ của mình lấn át.

Đình Duy Phương không phủ nhận cái hay của AI, kể cả trong âm nhạc, nhưng bà vẫn đặt niềm tin vào cảm xúc thật, vào trái tim con người.

Việc khép lại bài tùy bút bằng ca khúc Lòng Mẹ là một lựa chọn rất đắt giá. Sau tất cả chiến tranh, chính trị, công nghệ, điều còn lại cuối cùng vẫn là tình người, mà tình mẹ là biểu tượng cao nhất.

Đây cũng là cách tác giả đưa bài viết trở về đúng bản chất của văn chương: không phải để kết luận, mà để làm mềm lòng người đọc.

Viết Trên Xứ Người là một bài tùy bút giàu suy tư, kết hợp hài hòa giữa thời sự, chính luận và cảm xúc cá nhân. Qua đó, chân dung Đình Duy Phương hiện lên như một nhà thơ, người viết có

trách nhiệm với thời đại, nhưng vẫn giữ được trái tim mềm mại trước những giá trị vĩnh hằng: hòa bình, tình yêu, và tình mẫu tử.

Bài viết không đưa ra giải pháp cho thế giới, nhưng nhắc nhở con người đừng quen với bạo lực, đừng vô cảm trước nỗi đau, và đừng để công nghệ làm cạn khô phần người trong mỗi chúng ta.

Nhìn lại toàn bộ hành trình sáng tác và dẫn thân chữ nghĩa của Đình Duy Phương, có thể thấy đây không chỉ là con đường của một nhà thơ, mà là hành trình sống và viết của một con người mang theo quê hương trong từng nhịp thơ. Dù viết trên quê người, thơ và văn của bà chưa bao giờ rời khỏi cội nguồn tinh thần Việt Nam, nơi hội tụ của ký ức lịch sử, đạo lý dân tộc, tiếng mẹ đẻ và niềm tin bền bỉ vào giá trị nhân bản.

Thơ Đình Duy Phương mang vẻ đẹp dịu dàng, kín đáo, nhưng không yếu mềm. Đó là tiếng nói của một người phụ nữ từng trải, hiểu rõ mất mát và chia lìa, nhưng vẫn chọn cách yêu thương có phẩm giá: yêu mà không chiếm hữu, nhớ mà không oán trách, hy sinh mà không bi lụy. Trong thơ bà, tình yêu gắn liền với lý tưởng, với chiến tranh và thân phận, với những con người đứng thẳng giữa nghịch cảnh. Những vần thơ ấy không tìm cách gây chấn động, mà âm thầm bền bỉ, như mạch nước ngầm nuôi dưỡng đời sống tinh thần của người đọc.

Ồ văn xuôi, đặc biệt qua **Viết Trên Xứ Người**, Đình Duy Phương hiện lên như một chứng nhân của thời đại. Bà nhìn thẳng vào chiến tranh, khủng bố, công nghệ và những bất ổn toàn cầu, nhưng không viết bằng giọng phán xét hay cực đoan. Đó là tiếng nói của lương tri, của một người đã đi qua lịch sử, hiểu rõ cái giá của bạo lực, và vì thế càng trân quý hòa bình, sự sống và tình người. Ngay cả khi đối diện với AI, robot và tương lai phi nhân tính của chiến tranh, bà vẫn kiên trì đặt niềm tin vào trái tim con người, nơi cảm xúc thật không thể bị thay thế.

Sự hiện diện bền bỉ của Đinh Duy Phương trong sinh hoạt văn học hải ngoại, từ sáng tác cá nhân đến trách nhiệm cộng đồng, cho thấy một thái độ sống và viết nhất quán: thủy chung với chữ nghĩa, trung thành với văn hóa Việt, và không tách rời văn chương khỏi trách nhiệm đạo đức. Bà viết không để khẳng định cái tôi, mà để giữ gìn phần người trong một thế giới ngày càng xô lệch.

Vì thế, Đinh Duy Phương là một nhà thơ viết trên quê người, nhưng chưa bao giờ viết ngoài quê hương. Quê hương trong thơ và văn của bà không chỉ là một không gian địa lý đã xa, mà là nơi trú ngụ của ký ức, tình mẫu tử, niềm tin, và tiếng Việt được nâng niu qua từng câu chữ.

Sự hiện diện của Đinh Duy Phương trong *Viết Trên Quê Người* không chỉ góp thêm một giọng thơ, mà còn mang đến một giá trị sâu xa hơn: một chứng nhân nhân bản của thời đại, người vẫn tin rằng chữ nghĩa còn có khả năng giữ người lại trong con người, và rằng thơ vẫn là nơi trú ẩn cuối cùng của lòng nhân ái giữa một thế giới đầy biến động.

TÁC GIẢ & TÁC PHẨM

CAO MINH HÙNG

1. *Tháp Sáng Việt Nam (tập nhạc)*
2. *My Life và Những Câu Chuyện Ngắn (2017)*

CHU LYNH

1. *Mảnh Da Vàng (2022)*

CUNG THỊ LAN

1. *Nha Trang Dấu Chân Kỷ Niệm (2004)*
2. *Hai Chị Em (2005)*
3. *Tình Trên Đỉnh Sâu (2006)*
4. *Khoảng Cách Của Biệt Ly (2009)*
5. *Unforgettable Kindness (2011)*
6. *Không Phải Chỉ Là Truyện Con Cọp (2012)*
7. *Two Sisters (2014)*
8. *Mãi Mãi Chia Xa (2014)*
9. *Khi Ngỡ Mình Là Thượng Đế (2019)*
10. *Hành Trình Của Nữ Chủ Tịch Văn Bút Việt Nam Hải Ngoại (2025)*

DIỆM TRÂN

1. *Unforgettable Kindness (2011)*
2. *Two Sisters (2014)*

DƯƠNG VIỆT-CHÍNH

1. *Thời Gian(thơ, Love Publishing, 2025)*

DƯƠNG VŨ

1. *Tuyển tập truyện ngắn (ebook, 2022)*
2. *The Blue Doll House (ebook, 2023)*

ĐÀO HIẾU THẢO

1. *Duyên và Nghiệp” (2020)*

ĐĂNG NGUYỄN

1. *Đã Khô Dòng Lệ* (2004)
2. *Dòng Mực Tha Hương* (2015)

ĐÌNH DUY PHƯƠNG

1. *Tập thơ - Đình Duy Phương* (2004)
2. *Tập thơ - Hy Vọng* (2017)
3. *Truyện dài - Giữ Được Thời Gian* (2017)
4. *Tập truyện ngắn và thơ - Ca Ngợi Tình Yêu* (ebook và sách in, 2021)
5. *Trời Xanh Mây Trắng Hoàng Hôn Tím* (2026).

HOA BIÊN CƯỜNG

1. *Học Thuyết Liên Lập Tuyệt Đới* (202?)

HOÀNG QUÂN - NGỌC THÚY

1. *Bông Hoa Trên Phím* (12 truyện, 2015, ebook 2017)
2. *Nhớ Tiếng À Oì* (15 truyện, 2016, ebook 2018)
3. *Đứng Ngẩn Trông Vời* (12 truyện, 2018, ebook 2020)
4. *Long Lanh Màu Trời* (14 truyện, 2020, ebook 2021)
5. *Sợi Vắn Sợi Dài* (15 truyện, 2021)

HỒNG THỦY

1. *Những Cánh Hoa Đại Mâu Vàng* (2010, Tái Bản 2016)
2. *Hoa Tương Tư* (2017, Tái Bản 2018)

HỒNG VÂN

1. *Under the Stone* (Booksurge, 2009)
2. *The Chickadees* (Xlibris, 2009)
3. *Crossing Places* (Infinity, 2016)
4. *Kinh Tế Học Sơ Đẳng Qua Một Bài Học* (NXB Nhân Ảnh, 2021)
5. *Quê Hương Bỏ Lại* (Focus Digital Publishings, 2022)

KIM LOAN

1. *Mùi Hương Cũ* (2014)
2. *Buồn Vui Đòi Tỵ Nạn* (2017)

LÊ MAI LĨNH

1. *Nỗi Buồn Nhược Tiểu* (NXB Hoa Sen Nha Trang, 1963)
2. *Lời Phán Kháng Của Những Người Làm Thơ Châu Á* (NXB Thái Độ, Sài Gòn, 1967)
3. *Góp Gió – Tuyển tập thơ của 100 nhà thơ quân đội* (Cục Tâm Lý Chiến, Sài Gòn, Việt Nam)
4. *Thơ Lê Mai Lĩnh* (NXB Sông Thu, California, Hoa Kỳ, 1997)
5. *A Lasting Mirage – Tuyển tập thơ các nhà thơ thế giới* (Thư Viện Thi Ca Hoa Kỳ, 1997)
6. *B.40 – Tuyển tập nhiều tác giả* (Làng Văn, Canada, 1997)
7. *Hậu B.40 – Tuyển tập nhiều tác giả* (Làng Văn, Canada, 1997)
8. *Đứng Ngồi Không Yên – Phóng bút* (Ý Trời xuất bản, Hoa Kỳ, 1999)
9. *Vườn Thơ Hải Ngoại – Tuyển tập thơ nhiều tác giả* (Tủ sách Phụ Nữ Thời Nay, Hoa Kỳ, 2001)
10. *Lưu Dân Thi Thoại – Bút luận 25 năm thơ hải ngoại* (Cội Nguồn, Hoa Kỳ, 2003)
11. *Một Phần Tư Thế Kỷ Thi Ca Việt Nam Hải Ngoại – Tuyển tập thơ nhiều tác giả* (Hội Văn Hóa Việt Pháp, Paris, 2003)
12. *Những Đĩa Con Hoang – Kịch độc thoại* (Cội Nguồn, 2005)
13. *Chân Dung Lê Mai Lĩnh – song ngữ A Poet's Portrait* (Cội Nguồn, 2005)
14. *Trăng Trên Dòng Thạch Hãn – Thơ/truyện/tùy bút* (in chung với nhà thơ Vương Lệ Hằng, Ý Trời xuất bản, 2014)
15. *Tuyển Tập Lê Mai Lĩnh – Thơ, văn, tiểu luận, phê bình văn học, nhận định chính trị* (Cội Nguồn, 2015)
16. *Thơ Tình Thế Kỷ* (in với Vương Lệ Hằng, Ý Trời xuất bản, 2016)
17. *Lương Quyên, Cô Láng Giềng* (Ý Trời xuất bản, 2017)
18. *Tuyển Tập Văn Miên Nam Thời Chiến*

19. *Tuyển Tập Thơ Miền Nam Thời Chiến Miền Nam (Thu Quán Bản Thảo xuất bản)*
20. *Chân Dung Người Lĩnh Thi Sĩ Miền Nam (NXB Nhân Ảnh, 2023)*
21. *Cuộc Phẫu Thuật Văn Chương (NXB Nhân Ảnh, 2023)*
22. *Thơ Những Người Thua Cuộc (The Poems of the Losers, 2020)*
23. *Nguyễn Thị Sấm – Những Dấu Chân Dọc Đường Kháng Chiến (NXB Ý Trời, 2024)*
24. *Thơ Tình Lê Mai Lĩnh (NXB Ý Trời, 2025)*
25. *Hãy Cho Tổ Quốc Mượn Đôi Chân Của Bạn (NXB Ý Trời, 2025)*
26. *Phóng Bút Văn Chương (NXB LOVE, 2025)*

LÊ MỘNG HOÀNG

1. *Chìa Khóa Mở Cửa Hạnh Phúc Gia Đình (1996)*
2. *Nhớ Mẹ Âm Thầm (2017)*

LÊ MỸ HOÀN

1. *Ngày Vội (2018)*
2. *Có Lúc Tôi Trở Về Phố Cũ (2024)*
3. *Mưa Trên Hoa (2024)*

LÊ THỊ KIM OANH

1. *Một Thoáng Hương Xưa (2026)*

LÊ THỊ NHỊ

1. *Ngày Về (1995)*
2. *Mùa Đông Hồ Hẹn (1999)*
3. *Sóng Thời Gian (2002)*
4. *Đôi Mắt Hoàng Hôn (2009)*
5. *Nhớ Ngày Tháng Cũ (2022)*
6. *Quê Hương Và Kỷ Niệm (2009) với các tác giả Phượng Kiều, Vương Đức Lệ, và Lê Thị Ý.*

LÊ THỊ Ý

1. *Thơ Ý (Sài Gòn, 1967)*

2. *Cuộc Tình và Chân Dung Tôi* (Sài Gòn, 1972)
3. *Quê Hương và Người Tình* (Maryland, 1992)
4. *Vùng Trời Dấu Yêu* (Maryland, 2000)
5. *Quê Hương và Kỷ Niệm* (Tuyển tập thơ văn, 2009 – in chung)

LUÂN TÂM

1. *Hương Áo* (Minh Thư xuất bản, Maryland, Hoa Kỳ, 2007)

MẶC KHÁCH

1. *Tình Thơ Một Mảnh Đời* (2010)
2. *Hôn Thơ Đất Khách* (2015)
3. *CD Tình Thơ*
4. *Thơ Tình & Giữa Đời Hư Thực* (2021)
5. *Ký Ước – Trở Về Từ Cõi Chết* (2025)

MINH THÚY THÀNH NỘI

1. *Nếu Đời Không Có Thơ* (2018)
2. *Bốn Mùa Thơ Gọi* (2019)
3. *Bốn Mùa Tranh Thơ* (2019)
4. *Nhật Bóng Hoàng Hôn* (thi ảnh)
5. *Bốn Mùa Trang Thơ* (thi ảnh)
6. *Suôi Thơ* (thi ảnh)
7. *Tìm Bóng* (2022)
8. *Bước Thời Gian* (2022)
9. *Thơ Xương Họa* (Minh Thúy Thành Nội & Bạn Hữu, 2024)
10. *Nhật Giọt Nắng Tàn* (2025)

NGỌC CƯỜNG

1. *Bèo Giạt* (Người Việt Books, 2014),
2. *Hệ Lụy* (Người Việt Books, 2016),
3. *Bâng Khuâng* (Người Việt Books, 2018)
4. *Ba Chị Em* (Người Việt Books, 2021)

NGỌC HẠNH

1. *Du Ngoạn Đố Đây I* (2007)
2. *Du Ngoạn Đố Đây II* (2008)

3. *Du Ngoạn Đó Đây III* (2012)
4. *Du Ngoạn Đó Đây IV* (2017).

NGUYỄN MINH NỮ

1. *Lời Ghi Trên Đá* (2006, Nhà Văn Nghệ – phát hành bởi Phương Nam)
2. *Thuồng Luồng Mắt Biếc* (NXB Nhân Ảnh, 200?)
3. *Thương Quá Sài Gòn Ngày Trở Lại* (2017)
4. *Ghi Nhận 2020 – Cảm Xúc Của Nhiều Tác Giả* (2020)
5. *Mệnh Mông Nỗi Nhớ* (Văn Phong, 2025)
6. *Viết Bên Dòng Potomac* (Văn Phong, 2025)

NGUYỄN PHAN NGỌC AN

1. *Tuyển tập Hoa Vàng* (Văn Thơ 2003 - 50 tác giả)
2. *Tuyển tập Nam Phong 1 & 2* (Văn Thơ 2005 & 2006 nhiều tác giả)
3. *Tiếng Thơ Là Những Đường Tơ Của Lòng* (thơ 1996)
4. *Rừng Thu Xưa Vẫn Nhớ* (Văn 1998)
5. *Từ Miền Biển Sóng* (Thơ 2000)
6. *Ngàn Năm Mây Trắng* (Thơ 2002)
7. *Ru Thâm Tiếng Gọi Việt Nam* (Thơ 2012)
8. *Lửa Màu Xanh* (Văn 2013)
9. *Những Đóa Hoa Tim* (Thơ Thư Pháp 2017)
10. *Tập thơ 100 bài thơ phổ nhạc từ nhiều N/S trên thế giới*
11. *Tập thơ dịch Anh Ngữ & Pháp Ngữ* (Thanh Thanh Lê Xuân Nhuận - Duy Tường Nguyễn Trọng Bình)

NGUYỄN THỊ THANH DƯƠNG

1. *Hồn Tôi Chuông Gió* (2015)

NGUYỄN VĂN TỚI

1. *Chị Oi* (Protech Printing, 2024)
2. *Hôm Nay Tôi Lên Đường* (Protech Printing, 2024)

PHẠM PHAN LANG

1. *Thơ Phạm Phan Lang* (2025)

PHONG CHÂU

1. *Nguồn Thạt* (2018)
2. *Trên Dòng Kỷ Niệm* (2022)

TẠ QUANG TUẤN

1. *Hoài Niệm* (2020)

2. Những Dòng Thơ Tiếp Nối (2023)

3. Dòng Đời (2025)

TÂM MINH - NGÔ TĂNG GIAO

1. *Truyện Cổ Phật Giáo 1 (Truyện thơ, tập 1) (2001) (2002)*
2. *Truyện Cổ Phật Giáo 2 (Truyện thơ, tập 2) (2002)*
3. *Truyện Cổ Phật Giáo 3 (Truyện thơ, tập 3) (2004)*
4. *Cuộc Đời Đức Phật Thích Ca (Truyện thơ) (2002) (Australia 2005) (2013) (2016)(2025)*
5. *101 Truyện Thiền (“101 Zen Stories by Kakuan”) (2004)*
6. *Tặng Một Vầng Trăng (Truyện Thiền, chuyển thơ) (2004)*
7. *Truyện Thơ Tiên Thân Đức Phật (Tập 1) (2004)*
8. *Truyện Thơ Tiên Thân Đức Phật (Tập 2) (2005)*
9. *Truyện Thơ Tiên Thân Đức Phật (Tập 3) (2006)*
10. *Truyện Thơ Tiên Thân Đức Phật (Tập 4) (2007)*
11. *Kinh Pháp Cú (Dhammapada) (Chuyển dịch thơ) (2003) (2012) (2014) (2015) (2017)*
12. *Tìm Hiểu Kinh Pháp Cú (Dhammapada) (2006) (VN 2006)*
13. *Kinh Bách Dụ (Chuyển thơ) (2007) (2014)*
14. *Quan Âm Thị Kính (Truyện thơ) (2008) (VN 2008) (2014)*
15. *Mục Liên – Thanh Đề (Truyện thơ) (2009) (2015)*
16. *Phật Dạy Luyện Tâm Như Chăn Trâu (Biên soạn và chuyển ngữ) (2010) (VN 2010)*
17. *Phật Pháp Cho Trẻ Em (Dharma for Children) (Biên soạn và chuyển ngữ Anh-Việt) (2011) (2012) (2013) (VN 2014)*
18. *Ngụ Ngôn Thiền Ngày Nay (“Zen Fables for Today” của Richard McLean) (2010) (2014)*
19. *Niết Bàn (“Nirvana in a Nutshell” của Scott Shaw) (2010) (2011) (VN 2010)*
20. *Mười Vị Đệ Tử Lớn Của Đức Phật (Truyện thơ) (2012)(2025)*
21. *Văng Tiếng Chuông Chùa (Tập ghi) (2014) (VN 2016)*

TẾ LUÂN

1. *Tình Yêu Của Tôi (2019 – Thơ)*

2. *Sen Già Nở Muộn* (2020 – Tùy bút & Thơ)
3. *Đội Đập Đá* (2020 – Hồi ký từ cải tạo),
4. *Lang Thang Cõi Ngươi* (2021 – Thơ)
5. *Triết Học & Thiên Bên Dòng Văn Thơ* (2021)
6. *Lặng Im Tiếng Đòi* (2022 – Thơ)
7. *Lời Của Dòng Sông* (2023 – Thơ)
8. *Bóng Đổ Tình Yêu & Chiến Tranh* (2024 – Tuyển tập truyện ngắn)
9. *Sương Khói Nhẹ Bay* (2026 – Thơ).

TIỂU LỤC THẦN PHONG

1. *Giữa Con Đường Với Vết Trầm* (thơ, nxb Nhân Ảnh, 2018)
2. *Mộng Trùng Hoa* (thơ, nxb Nhân Ảnh, 2018)
3. *Em Vẫn Là Nỗi Đau Đòi* (thơ, nxb Nhân Ảnh, 2019)
4. *Hoa Đào Năm Ấy* (văn, nxb Ananda, 2019)
5. *Hạc Cầm* (thơ, nxb Nhân Ảnh, 2019)
6. *Kể Chuyện Mà Chơi* (tập truyện, nxb Nhân Ảnh, 2021)
7. *Chỉ Có Con Đường Đó Mà Thôi* (văn, nxb Ananda, 2022)
8. *Mộ Hoa* (thơ, nxb Nhân Ảnh, 2021)
9. *Kìa Trúc Biếc Hoa Vàng* (thơ, 2023)
10. *thơ tiếng Anh Silent Spark – volume 3* (E.book)
11. *Nặng Tợ Nghìn Cân* (tập truyện, nxb Nhân Ảnh và nxb Hội nhà văn)
12. *Có Ngờ Gì Không* (ebook, nxb Tủ sách T.Vấn, 2024)
13. *Chuyện Cũ Phù Dung Trấn* (truyện vừa, nxb Nhân Ảnh, tủ sách T.Vấn, 2024)
14. *Việt Sử Ca* (thơ – Ebook, nxb tủ sách T.Vấn, 2024)
15. *Tuyển Tập Truyện Ngắn Tiểu Lục Thần Phong Võ Phú* (Love Publishing, 2024)
16. *Hạc Thành Hoa* (trường ca – Ebook, tủ sách T. Vấn, 2025)
17. *Khúc Trường Ca Hoa* (trường ca – Ebook, tủ sách T.Vấn, 2025)

18. *Theo Em Vào Giữa Giáo Đường* (truyện thơ – Ebook, tủ sách T.Vấn, 2024)
19. *Bán Sách* (tập truyện, nxb Love, 2025)
20. *Giọt Nước Nghiêng Minh* (tùy bút, nxb Love, 2025)
21. *Chuyến Du Lịch Xuyên Không* (tập truyện ngắn & tạp văn, nxb Love, 2025)
22. *Tiệm Hoa Gã Khờ* (thơ, tập 1, nxb Love, 2026)
23. *Tiệm Hoa Gã Khờ* (thơ, tập 2, nxb Love, 2026)

THA NHÂN

1. *Như Một Giọt Nước* (2006)
2. *Giọt Sầu Quê Hương* (2011)
3. *Non Nước Nghiệt Oan* (2022)

THANH SONG KIM PHÚ

1. *Dấu Ấn Thời Gian Toàn Tập* (2013)
2. *Duyên Thơ Trao Người* (2023)
3. *Ngược Dòng Thời Gian* (2023)
4. *Rong Ruồi Giữa Ta Bà* (2023)
5. *Năm Mươi Năm Thế Sự Thăng Trầm - Q.1* (Love Publishing, 2025)
6. *Năm Mươi Năm Thế Sự Thăng Trầm - Q.2* (Love Publishing, 2025)

TRẦN ĐẠI BẢN

1. *Tập Nhạc - Huế Ơi* (2025)
2. *Quê Hương Tình Yêu & Kỷ Niệm* (thơ, 2025)

TRẦN ĐỨC HÂN – TRAN DUC HAN PRUDENCE

1. *Tiếng Việt Đáng Yêu* (Tác giả xb, 2002)
2. *Yêu nhau cởi áo cho nhau* (Tác giả xb, 2005)
3. *Biên Khảo Ngay Thẳng CHIẾN TRANH VIỆT-NAM* (Tác giả xb, 2023)
4. *An Upright Research on THE VIETNAM WAR* (Page Publishing, 2022)

5. *The Clan Divided* (Novel; Page Publishing, 2016)
6. *Women Victims of Wars* (8 Novellas; Page Publishing, 2018)
7. *Solving the Adversities* (14 short stories; Page Publishing, 2018)

TT - THÁI AN

1. *Đường Trần Ai Tôi Đã Đi Qua* (2017)
2. *Mai Rụng Tôi Bờ* (2019)
3. *Hết Đa Thê, Rồi Đa Phu* (2020)
4. *Lưới Cá, Lưới Cả Người* (2023)

TƯỜNG THÚY

1. *Thì Thâm Cùng Anh* (2015)
2. *Vì Anh Là Linh* (2024)

VI VÂN

1. *Còn Dài Nhớ Thương* (2012)
2. *Chiều Lạnh Giáo Đường* (2024)

VÕ THỊ TRÚC GIANG LÚA 9

1. *Tình Yêu Nuôi Tôi Lớn* (Truyện và thơ, NXB Bạn Văn, 1999)
2. *Đây Mưa Kia Nắng* (Truyện và thơ, NXB Bạn Văn 2005)
3. *Thà như giòng nước chảy* (Truyện và Thơ, xb 2012)
4. *Tập Thơ nhiều tác giả tại Đức quốc*
5. *Tập Hồi Ký nhiều tác giả bằng Đức ngữ tại Saarbrücken* (2023)

Ý NHI - NGUYỄN THỊ DUNG

1. *Góp Nhặt Hương Đời* (Love Publishing, 2024)

Y THY / VÕ PHÚ

1. *Rằng Ta Đang Yêu* - (thơ, Suối Nguồn, 2001)
2. *Cung Ngữ* (thơ 10 tác giả, Suối Nguồn, 2001)
3. *Đời Chia Trăm Nhánh Sông* (thơ 6 tác giả, Suối Nguồn, 2002)
4. *Tưởng Như Đã Mất* (truyện ngắn, Suối Nguồn, 2003)
5. *Những Phương Trời Nhớ* (thơ 10 tác giả, Kết Đoàn, 2004)
6. *Vấn Vương* (viết chung với Mai Ngọc Lan, Kết Đoàn, 2004)

7. Ngày Tháng Có Nhau (thơ, Văn Học Mới, 2018)
8. Nước Mỹ: Những Mảnh Ghép Rời (truyện ngắn & bút ký, Nhân Ảnh, 2020)
9. Lạc Vào Cõi Thu (thơ, Nhân Ảnh, 2021; Love Publishing 2025)
10. Xóm Chài (truyện ngắn, Lotus Media, 2022; Love Publishing 2025)
11. Nhật Ký 6/8 (thơ, Nhân Ảnh, 2024)
12. Công Viên Tiểu Bang Virginia (bút ký, Love Publishing, 2024)
13. Exploring Virginia's State Parks: A Personal Journey (VOLE, 2024)
14. Tuyển Tập Truyện Ngắn Tiểu Lục Thân Phong Võ Phú (Love Publishing, 2024)
15. Fishing Village (VOLE, 2024)
16. Lost in the Autumn Realm (VOLE, 2024)
17. Những Người Bạn Trong Lớp 9AB (truyện ngắn, Love Publishing, 2024)
18. Những Ngày Thơ Ấu (tiểu thuyết, Love Publishing, 2025)
19. Nước Mỹ Chuyện Đời Chuyện Người (truyện ngắn & bút ký, Love Publishing, 2025)
20. Góc Nhỏ Cuộc Đời (tùy bút, Love Publishing, 2026)
21. Viết Trên Quê Người (biên soạn, Love Publishing, 2026)